

ಹಳೆಯ ಹೂವಿನ ದಂಡೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹೊಸ ಕೇಪುಳೆ ಹೂವಿನ ದಂಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ದಂಡೆಮಾಲೆ ಉತ್ಸವ. ಪ್ರತಿ ೫ ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಕೇಪುಳೆ ಹೂವಿನ ಹೊಸ ದಂಡೆಮಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಭಾವಳಿಗೆ ಇರಿಸಿ, 'ದಂಡೆ ಮಾಲೋತ್ಸವ' ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನಡೆಯುವ ಉತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಆ ಊರಿನ ಜನ ದೇವ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಚೆಂಡಿನಾಟವನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಪೊಳಲಿಯ ಚೆಂಡಿನಾಟದ ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿಯ ಚೆಂಡು. ಚೆಂಡಿನ ಗಾತ್ರ ದೊಡ್ಡದು. ಹೊರಮೈ ಚರ್ಮದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ಒಳಗೆ ತೆಂಗಿನ ನಾರನ್ನು ತುಂಬಿರುತ್ತಾರೆ. ೫ ದಿನಗಳ ಈ ಚೆಂಡಿನಾಟವನ್ನು ನೋಡಲು ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಚೆಂಡಿನಾಟದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಎಷ್ಟೆಂದರೆ, ಪೊಳಲಿ ಉತ್ಸವವನ್ನೇ ಪೊಳಲಿ ಚೆಂಡು ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಯ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀರಾಜರಾಜೇಶ್ವರೀ ದೇವಿಯ ಗರ್ಭಗುಡಿಯು ನಾಲ್ಕು ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ನೆಲಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅತಿ ದೊಡ್ಡದಲ್ಲದ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಈ ದೇವಾಲಯದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳೂ, ದೇವತಾಮೂರ್ತಿಗಳೂ, ಆಲಂಕಾರಿಕ ಕೆತ್ತನೆಗಳೂ ಶಿಲ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಗರ್ಭಗೃಹದ ಒಳಭಾಗ ದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರವಾಗಿ ೩ ಅಡಿ ಎತ್ತರ, ೩ ಅಡಿ ಅಗಲದ ವೇದಿಕೆ ಇದೆ. ಪ್ರಧಾನ ದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಮಹಾಸಿಂಹಾಸನವಿದೆ. ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ವರ ಮತ್ತು ಅಭಯ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಶ್ರೀ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿ ದೇವಿಯ ವಿಗ್ರಹ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ದೇವಿಯ

“ಪೊಳಲಿ ಚೆಂಡು”

ವಿಗ್ರಹದ ಹಿಂಬದಿಯ ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಾಮರಧಾರಿಣಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತೀ ದೇವಿಯರ ವಿಗ್ರಹಗಳಿವೆ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ, ಗಣೇಶ ಸೇರಿದಂತೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ದೇವರ ಮೂರ್ತಿಗಳಿವೆ. ನವಿಲು, ನರಿ, ಮೊದಲಾದ ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೂರ್ತಿಗಳೂ ಇವೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ದೇವಿಯ ಕಾಲಿನ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕಂಚಿನಿಂದ ಎರಕ ಹೊಯ್ದು ಶ್ರೀರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿ, ಭದ್ರಕಾಳಿ, ಗಣಪತಿ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿವನ ವಿಗ್ರಹಗಳಿವೆ. ಮೃಣ್ಮಯ ವಿಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಇಲ್ಲ ದಿರುವುದರಿಂದ, ಕಂಚಿನ ಈ ಪಂಚಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಇಲ್ಲ, ಬರೇ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾತ್ರ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿ ಅಥವಾ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಣ್ಣಗಳಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೈಗಳಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ನಾಲ್ಕು ಅಥವಾ ಎಂಟು ಕೈಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಆದರೆ

ಪೊಳಲಿ ರಥೋತ್ಸವ

ಪೊಳಲಿಯ ಎಲ್ಲಾ ದೇವದೇವಿಯರಿಗೆ ಒಂದೇ ರಕ್ತವರ್ಣ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎರಡೇ ಕೈಗಳು. ಶ್ರೀರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿಯ ಎಡಗೈ ವರ ಮುದ್ರೆಯಿಂದಲೂ, ಬಲಗೈ ಅಭಯ ಮುದ್ರೆಯಿಂದಲೂ ಇದ್ದು, ಸಮದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಆಗಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ೩೨ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೃಣ್ಮಯ ಶುಭದಾ ಮೂರ್ತಿಯು, ನಾವು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದರೂ ಆ ಮೂರ್ತಿ ನಮ್ಮನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸುವಂತಿದೆ.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಧ್ವಜಸ್ತಂಭದಲ್ಲಿ ಪುರುಷಾಕಾರದ ಧ್ವಜವಿತ್ತು. ಅದು ಜೀರ್ಣವಾದ ಮೇಲೆ ಮಯೂರದ ಚಿತ್ರವಿರುವ ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರ ಧ್ವಜವಾಯಿತು. ೧೯೫೮ ರಲ್ಲಿ ನೂತನ ಧ್ವಜಸ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಕಂಚಿನ ಹೊದಿಕೆ ಮಾಡಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಧ್ವಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು.

ಕರುಣಾಮೃತ ಸಾಗರೆಯಾಗಿ, ಭಕ್ತವತ್ಸಲೆಯಾಗಿ, ಭಯಹಾರಿಣಿಯಾಗಿ, ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿ ದೇವಿಯು ಸರ್ವರಿಗೂ ಸನ್ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿ.

ಆಕರಗಳು:

೧. ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಪೊಳಲಿ, ಪೊಳಲಿ ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ
೨. ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆಳ್ವಾರ್ ಲೇಖನ

ವಿವೇಕಪ್ರಭ

ಸೇವೆಯ ದಿಗಂತದತ್ತ ಶ್ರೀಶಾರದಾ ಮಠದ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ

ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿ

ಭಾರತೀಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ, ಅವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ದಿರಾಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶಾರದಾ ಮಠವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸೇವಾಕಾರ್ಯದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಲೇಖಕಿ ಮೈಸೂರು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಠದ ಭಕ್ತರು. ಅವರು ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.

ಪರಿವ್ರಾಜಕರಾಗಿ ದೇಶದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಸಂಚರಿಸಿದ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮಮ್ತುಲ ಮರುಗಿದರು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು ಎಂದು ಮನಗಂಡ ಸ್ವಾಮೀಜಿ, “ಭಾರತೀಯ ನಾರಿಯರಿಗೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಜಟಿಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ, ಆದರೆ ‘ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ’ ಎಂಬ ಅಮೋಘವಾದ ಮಂತ್ರದಿಂದ ನಿವಾರಿಸಲಾಗದ ಸಮಸ್ಯೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉದ್ಧಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಕಂಡ ಸ್ಪಷ್ಟದ ಸಾಕಾರಗೊಂಡಂತೆ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಮಠವು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೫೪, ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿತು. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ದಿವ್ಯ ಸ್ಪಷ್ಟವನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶಾರದಾ ಮಠವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ, ವಿಸ್ತರಣೆ, ಸಮಾಜಸೇವೆ - ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಸಾಧನೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ. ಇದು ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಹೆಮ್ಮೆಪಡುವ ವಿಷಯ ವಾಗಿದೆ. ಈ ಅರುವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಮೂವತ್ತು ಶಾಖೆಗಳಾಗಿ ಕವಲೊಡೆದಿರುವ ಶ್ರೀಶಾರದಾ ಮಠದ ಸಾಧನೆ ಇತಿ ಹಾಸದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಡಲು ಯೋಗ್ಯ ವೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗದು. ಒಂದೊಂದು ಶಾಖೆಯೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನೀಡು ತ್ತಿರುವ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ.

ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ‘ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣ’ದ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಮೂರ್ತರೂಪ ವಾಗಿರುವ ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ದಿರಾಂಗ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಶಾರದಾ ಮಠದ ಶಾಖೆಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವ ಸುವರ್ಣಾವಕಾಶ ನನಗೆ ದೊರಕಿತು. ಅದು ಮೇ ತಿಂಗಳ ೨೦೧೬ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಖೆಯು ಸಾಧಿಸಿದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನಿಬ್ಬೆರ ಗಾದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಈ ನುಡಿಗಳೇ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುದ್ದವು: “ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಸಂಘ ಸಂಚಾಲನ ಶಕ್ತಿ. ತಿಳಿಯಿತೆ?.. ಕೆಲವು ಶಿಷ್ಯರು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬೆಂಕಿಯ ಚೂರಿನಂತಹವರಾಗಬೇಕು, ಗೊತ್ತಾಯಿತೆ? ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿರಬೇಕು. ಮೃತ್ಯುವಿನ ದಾಡೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕು. ಸಾಗರವನ್ನು ಕೂಡ ಈಜುವ ಸಾಹಸವಿರಬೇಕು.. ಅಂತಹ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಗಂಡಸರೂ ಹೆಂಗ ಸರೂ ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ..” (ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ಸಂ.೪, ಪು.೨೨೧)

ಕೋನ್ಡಾದಲ್ಲಿರುವ ದೇವಾಲಯ

“ನಮಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಅಲ್ಲ, ಹತ್ತು ಅಲ್ಲ, ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರು ಇರಬೇಕು. ನಮಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಪುರುಷರೂ ಇಬ್ಬರೂ ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ.. ಸಾವಿ ರಾರು ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಹಿಮಾಲಯ ದಿಂದ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯವರೆಗೂ, ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಉತ್ತರದವರೆಗೂ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಹರಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸೋಮಾರಿತನದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ. ಹಬ್ಬ! ಹಬ್ಬ! ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ...” (ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ಸಂ.೫, ಪು.೮-೯)

ಇದು ಋಷಿವಾಣಿ; ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ವಾಣಿ. ಋಷಿಯ ವಾಣಿ ಎಂದಿಗೂ ಸುಳ್ಳಾಗದು. ‘ನನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಟ ಮಾತು ಆನೆಯ ದಂತದಂತೆ, ಒಮ್ಮೆ ಹೊರಬಂದರೆ ಮತ್ತೆ ಒಳಹೋಗದು’ ಎಂದು ಸ್ವಾಮೀಜಿಯೇ ನುಡಿದಿದ್ದರು. ‘ಅವರ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿನ ಒಂದೇ ಒಂದು ಅರ್ಧವಿರಾಮವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ’ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಸ್ವಾಮಿ ಆತ್ಮಾನಂದರು. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವಂತೆ, ಭಾರ ತದ ಈಶಾನ್ಯ ಭಾಗದ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯ ಶ್ರೀಶಾರದಾ ಮಠದ ಮೂಲಕ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.

ದಿರಾಂಗ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ವಸತಿ ಶಾಲೆ

ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ತಿರಾಪ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೋನ್ಸ ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶಾರದಾ ಮಠದ ಪ್ರಥಮ ಶಾಖೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕಳೆದ ೩೮ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅದು ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಅಪಾರ ಸೇವೆಯ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮೆಚ್ಚಿದ ವೆಸ್ಟ್ ಕಾಮಿಂಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಿರಾಂಗ್ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು, ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ಹಾಗೂ ಇತರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಂತಹುದೇ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿ ರಂದು ಸವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಅವರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಮಣಿದ ಶ್ರೀಶಾರದಾ ಮಠವು ಕ್ರಿ.ಶ ೨೦೧೧ರ ಜುಲೈ ೧೦, ಬುದ್ಧ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯಂದು 'ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಾರದಾ ಮಿಷನ್' ಅನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿತು. ಫೆಬ್ರವರಿ ೨೦೦೮ರಲ್ಲಿ ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿ, ದಿರಾಂಗ್ ನಿಂದ ೧೫ ಕಿ.ಮಿ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಮಣಿ (Kyamani) ನದೀ ದಡದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಕೇವಲ ೧೪ ರಿಂದ ೧೫ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹೆಚ್ಚಹಸಿರಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗಿರಿ ಶಿಖರಗಳೇ ತುಂಬಿವೆ. ಸುತ್ತಲೂ ಶಿವಾಲಿಕ್ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿ, ನದೀತೀರದಲ್ಲಿನ ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರವೂ, ರಮಣೀಯವೂ ಆದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಶಾಖೆಯು ಯಾರ ಮನಸ್ಸನ್ನಾದರೂ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಪಹರಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಖೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಅಭೇದ್ಯವಾದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆಯೇನೋ ಎಂಬಂತಿದೆ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೊಬಗಿ ನೊಡನೆ ಹಿಮಾಲಯದ ಪವಿತ್ರತೆಯೂ ಸೇರಿ ಮೂಡುವ ಅದ್ಭುತವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತರಂಗಗಳ ಕಂಪನವನ್ನು ಎಂತಹ ನಾಸ್ತಿಕನೂ ಅನುಭವಿಸಬಲ್ಲನು.

ಜನಜೀವನ: ೪೨೦ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವೆಸ್ಟ್ ಕಾಮಿಂಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನಾಂಶ ಜನರು ಮೋನ್ಪಾ (Monpa) ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಬೆಟ್ಟಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ೨೦ ರಿಂದ ೩೦ ಕುಟುಂಬಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಬಸ್ತಿ (ಹಳ್ಳಿ) ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. 'ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಾರದಾ ಮಿಷನ್' ಇಂತಹ ೪ ಬಸ್ತಿಗಳಿಂದ ಆವೃತ

ವಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೇ ಕಾಸ್ನೋ, ಲಾಚಾಂಗ್, ಶಂಗ್ರಿ ಹಾಗೂ ಪುದುಂಗ್. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಬಾಮ್‌ಡೀಲಾ ದಿರಾಂಗ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಪಟ್ಟಣಗಳೆನಿಸಿವೆ. ಮೂಲತಃ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವ ರಾಜ್ಯವಿದು. ೪೫೦೦ ವೈವಿಧ್ಯದ ಹೂಗಳು, ೩೫ ವಿಧದ ಬಿದಿರು, ೫೦೦ ವಿಧದ ಆರ್ಕಿಡ್, ೧೨ ವನ್ಯ ಮೃಗಧಾಮಗಳು, ೨ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನಗಳುಳ್ಳ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿನ ೧೨ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳುಳ್ಳ 'Hot Spots' ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸೇಬು, ಕಿವಿ (ಎತಿ), ಕಿತ್ತಳೆ ಮುಂತಾದ ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಮೃದ್ಧ ಮರಗಳ ದೃಶ್ಯವೇ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸೊಬಗು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೇ ಹಾಡಹಗಲಿನಂತೆ ಕಾಣುವ ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ 'Hand of Down lit Mountains' ಎಂದೇ ಹೆಸರು. ಪರಶುರಾಮ ಋಷಿಯು ತನ್ನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಂಡ, ವ್ಯಾಸರು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದ, ರಾಜ ಭಿಸ್ಮಾಕನು ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯನ್ನು ವರಿಸಿದ ಸ್ಥಳವೇ ಇದೆಂದು ಇಲ್ಲಿನ ದಂತ ಕತೆಗಳು ವರ್ಣಿಸುತ್ತವೆ.

ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಮುಂದಾಳುಗಳು. ಕುಟುಂಬ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಂತೂ ಅವರದೇ ಮೇಲುಗೈ. ರೂಪಿನಲ್ಲೂ 'ಸುಂದರಿ'ಯರ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದಾದ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು ದೈಹಿಕವಾಗಿಯೂ ಸದೃಢರು, ಸಶಕ್ತರು. ಕುಟುಂಬದ ಕಾರ್ಯಭಾರ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು, ಹೊಲ ಉಳುವುದು, ಭೋಜನಗೃಹ ನಡೆಸುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರದೇ ಪ್ರಧಾನಪಾತ್ರ. ಇಂತಹ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಾರದಾ ಮಿಷನ್' ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಸೇವೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಎನಿಸುತ್ತದಲ್ಲವೆ? ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಲಿಡದ ಕಾರಣ ಸಮಾಜದ ಕಂಟಕಗಳಾದ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ, ಜೂಜು, ಕುಡಿತ, ಕಳ್ಳತನ, ಸುಲಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಅಥವಾ ವಿರಳ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನರು ಮುಗ್ಧರೂ, ಧರ್ಮಭೀರುಗಳೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ವರ್ಷವಿಡೀ ಚಳಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನವರಿ-ಫೆಬ್ರವರಿ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಶೀತ -೭೦ ಡಿಗ್ರಿಯವರೆಗೂ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯ ಅನಿಲ ಘನವಾಗಿ ಸೌದೆ ಒಲೆ ಹತ್ತಿಸಿ ಬಿಸಿನೀರು ಮಾಡಿ, ಅನಿಲದ ಮೇಲೆ ಸುರಿದ ನಂತರವೇ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭ!!

ಶಾಲೆ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು: ಕೇವಲ ೪೯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ವಸತಿಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ೫ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ಪಟ್ಟು ಅಂದರೆ ೨೫೦ ಮಕ್ಕಳ ವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ, ಈ ರಾಜ್ಯದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಾಲೆ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೂ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ವಸತಿ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈಗ ಈ

ಶಾಖೆಯು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಸುಸಜ್ಜಿತವಾಗಿದೆ. ಬೃಹತ್ ಆಡಿಟೋರಿಯಂ, ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರ, ಭೋಜನಶಾಲೆ, ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳು, ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ, ಸುಸಜ್ಜಿತ ಬೇಕರಿ, ವಿಶಾಲವಾದ ಅಡಿಗೆ ಮನೆ, ಹೊಲಿಗೆ ಕಸೂತಿ ತರಗತಿಗಳ ಕಟ್ಟಡ, ಅತಿಥಿಗೃಹ, ಸಂನ್ಯಾಸಿನಿಯರ ವಾಸಗೃಹ.. ಕೇವಲ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಕಟ್ಟಡಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿವೆ.

೩ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ೮ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಓದುತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ೯ ಹಾಗೂ ೧೦ನೇ ತರಗತಿ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹರ್ಷೋಲ್ಲಾಸಗಳಿಂದ ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಪೂಜನೀಯ ಪ್ರವ್ರಾಜಿಕಾ ಅನಿಲಪ್ರಾಣಾರವರು. 'ಜನನಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ' ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಕ್ಯವನ್ನೂ, 'ಹುಟ್ಟುಗುಣ ಸುಟ್ಟರೂ ಹೋಗದು' ಎಂಬ ನಾಣ್ಯಾಡಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಂತಂತೆ ಇದೆ ಈ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಕಾರ. ಆಧುನಿಕ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, 'ಮಕ್ಕಳ ಭವಿಷ್ಯ ರೂಪಿಸುವುದು ಅವರ ಬಾಲ್ಯ ಜೀವನದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ದಿವ್ಯತ್ರಯರ ಸೇವೆಗೆ ಜೀವನವನ್ನೇ ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟು ಸುಶಿಕ್ಷಿತ, ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯಶೀಲರೂ, ಸುಸಂಸ್ಕಾರವಂತರೂ ಆದ ಸಂನ್ಯಾಸಿನಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನಿಯರ ತಂಡದ ತರಬೇತಿಯಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೈಗೂಡಿದ ಸೌಜನ್ಯ, ವಿನಯವಂತಿಕೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ನಡವಳಿಕೆ, ಮುಗ್ಧತೆ, ಚುರುಕು ಬುದ್ಧಿ - ಎಲ್ಲವೂ ಇವರನ್ನು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಸದಾ ಸುಮಧುರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಸಸ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಫಲ ನೀಡುತ್ತದೆ, ಗೋಮಾತೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಹಾಲು ಕರೆಯುವಳು ಎಂಬುದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆವಿಷ್ಕಾರ. ಅಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಸಂಗೀತದಂತಿರುವ ಶಾಲೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಯ ಕಲರವವು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬುದ್ಧಿವಂತರನ್ನಾಗಿಸಿದೆ!

ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವದೇವತೆಯರ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ಹಿಮಾಲಯವು ಪವಿತ್ರತೆ, ಪೂಜ್ಯತೆಯ ದ್ಯೋತಕ. ಈ ಪರ್ವತಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೋ ಏನೋ, ಆ ಪವಿತ್ರತೆಯು ಮಕ್ಕಳ ಮುಗ್ಧ ಮನಸ್ಸು ಹಾಗೂ ಮೊಗದ ಮೇಲೆಯೂ ಬೀರಿದೆ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು, ತಾವೇ ಮುಂದಾಗಿ ಬಂದು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಯನ್ನು ಕಂಡೇ ಆನಂದಪಡಬೇಕು. ಆ ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಡನೆ ಇತರಿಗಾಗಿ ಕಳಕಳಿಯೂ ಸೇರಿದರೆ ಅವರ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವು ಎಷ್ಟೊಂದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಬಹುದು? ಮಕ್ಕಳು ಆಟದ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಕಬಡ್ಡಿ ಆಟ ಆಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತ ನನಗೆ ತುಂತುರು ಮಳೆ ಹನಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಅವಿವಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಮಕ್ಕಳು ಓಡಿಹೋಗಿ ಕೊಡೆ ತಂದು, ನನಗೆ ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ!

ದಿರಾಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇವಾಕೇಂದ್ರಗಳು..

ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತವಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಈ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿ ನಿಂತಿವೆ. ICAR ನ ಶಾಖೆಯಾದ National Research Centre on Yak ನ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಬೆಂಬಲ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಅಪರಿಮಿತ. ಇವರು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದಿನಾಚರಣೆ, ಕ್ರೀಡಾ ದಿನಾಚರಣೆ, ಚರ್ಚಾಸ್ಪರ್ಧೆ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲೂ ಇತರ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತ 'ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಾರದಾ ಮಿಷನ್' ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೇ ಬಹುಮಾನಗಳು ಸಿಂಹಪಾಲು. 'Best Student Rolling Shield' ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೇ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅಂದಗೊಳಿಸಲು ೩ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದಲೇ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ನಾಮಫಲಕವಾಗಲಿ, ಸಣ್ಣ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮೇಲಿನ ಲೇಬಲ್ ಆಗಲಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಬಣ್ಣಬಣ್ಣವಾಗಿ ಬಿಡಿಸುವ ಅಂದವಾದ ಗ್ರೀಟಿಂಗ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಬ್ಬ.

“ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಗುರಿಯೇ ಜ್ಞಾನದಾಹ” ಎಂಬ ವಿವೇಕವಾಣಿಯ ಜ್ವಲಂತ ಉದಾಹರಣೆ ಈ ಮಕ್ಕಳು. ಇತರ ದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಕುತೂಹಲ, ಉತ್ಸಾಹ ಅಪರಿಮಿತ. ಮೈಸೂರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೇಳಿದರೂ ಕುತೂಹಲ ತಣಿಯದು. ನೃತ್ಯವಂತೂ ಮಕ್ಕಳ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಕಲೆ. ಭರತನಾಟ್ಯ ಕಲಿಯಲು ಅವರಲ್ಲಿ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ಸಾಹ ಕಂಡು, 'ಅಯ್ಯೋ! ನಾನೂ ಭರತನಾಟ್ಯ ಕಲಿತಿದ್ದರೆ!...' ಎಂಬ ಸಣ್ಣ ವ್ಯಥೆಯ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದೆ.

ಒಂದು ಮಗುವಿನ ವಾಷಿಕ ಶುಲ್ಕ ರೂ. ೨೪,೦೦೦. ಇದು ಸಮವಸ್ತ್ರ ಊಟ, ಪಾಠಗಳ ಶುಲ್ಕ ಎಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ! ಶೇಕಡ ೨೫ ಸೀಟುಗಳು ಬಡಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ - ಶುಲ್ಕರಹಿತ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಣಬಡಿ ಸುವುದನ್ನೇ ಸಂನ್ಯಾಸಿನಿ ವರ್ಗದವರೂ ಸೇವಿಸುವರು. ಚಳಿಗಾಲ